

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

100*

7/16036
toplu

Sayı :30824082-610-11662711
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

03 Şubat 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

HAKKARİ MİLLETVEKİLİ
SAYIN ÖZNUR BARTİN'İN
TBMM 7/19184 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVABI

7/19184
GK 47

SORULAR

Yüksekova ilçe merkezine 5 kilometre uzaklıktaki Nehil Sazlığı "Kesin Korunacak Hassas Alan" ve "Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı" olarak 2019 yılında tescil edilmiştir. Cumhurbaşkanı kararıyla 2019'da "kesin korunacak hassas alan" ilan edilen Nehil Sazlığı, göç yolları üzerinde olması nedeniyle yılın belli dönemlerinde onlarca kuş türüne ev sahipliği yapmaktadır. Bugüne kadar iki yüz yetmişe yakın kuş türünün görüldüğü sazlıkta karların erimesi ile birlikte leylek, kızılback, bayağı aynak, kara çaylak, karabaş martı, küçük akbaba, çamurcun, çıkıkçın, akça cılıbit, çulluk, şahin, yaban ördeği, gri ve beyaz balıkçılar ile telli turna gibi türlere ev sahipliği yapmaktadır.

2020 yılında sazlıkta birçok kuş ölümü gerçekleşmiş, eylül, ekim ve kasım 2024 tarihlerinde yangın çıkmıştır. 2019 yılında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı kararıyla "Doğal Sit Alanı" ve "Kesin Korunacak Hassas Alan" ilan edilen Nehil Sazlığı'nın koruma statüsüne rağmen, yerli ve yaban kuşların üreme alanlarından biri olan 28 bin hektarlık sazlık, tarım alanlarına yakın bölgelerdeki su seviyesinin düşürülmesi amacıyla yapılan drenajlar ve bölgede sık sık çıkan yangınlarla, bünyesinde barındırdığı bio-çeşitlilik yok olma tehlikesi ile karşı karşıyadır. Her yıl tekrarlanan yangınlara karşı alınmayan önlemler doğa severlerin ve yetkililerin tepkisine neden olmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1) 2019 yılında "kesin korunacak hassas alan" ilan edilen Nehil Sazlığı'nda çıkan yangınlara ilişkin Bakanlığınızca yürütülen bir inceleme/soruşturma bulunmakta mıdır?
- 2) Her yıl tekrarlanan yangınların sorumlularına ilişkin yürütülen bir tespit çalışması bulunmakta mıdır? Bu soruşturmanın sonuçları nelerdir?
- 3) Bölgedeki yangın güvenliği için özel bir plan veya protokol oluşturulmuş mudur?
- 4) Yangınların tekrarlanmasını engellemek için çevre yönetimi alanında ayrılmış bir bütçe ve kaynak bulunmakta mıdır?
- 5) Yangınlarla mücadele için yerel yönetim, halk ve sivil toplum kuruluşları ile iş birliği yapılmakta mıdır?
- 6) Yangınların önlenmesi, biyolojik çeşitliliğin korunması ve ekosistem sağlığının artırılması adına yerel halkı ve çiftçileri bilgilendirecek eğitim programları yürütülmekte midir?
- 7) Bakanlığınızca sadece yangınla mücadele değil, aynı zamanda bölgedeki biyolojik çeşitliliği koruyacak uzun vadeli stratejiler ve koruma alanlarında sürekli izleme ve bakım programları yürütülmekte midir?
- 8) Sazlıkta bulunan drenajların kapatılmasına ilişkin Bakanlığınızca yürütülen bir çalışma bulunmakta mıdır?

- 9) Yangınlar ve tarım alanlarındaki su seviyesi düşüşünün Nehil Sazlığı'na etkisini belirlemek adına Bakanlığınızca yapılan bir etki değerlendirmesi veya araştırma bulunmakta mıdır?
- 10) Sazlık alanına zarar veren tarım faaliyetlerine yönelik bir denetim veya düzenleme yapılmakta mıdır?
- 11) Bölgedeki ekosistem koruma çabalarına yerel halkın katılımı teşvik edilmekte midir?
- 12) Nehil Sazlığı'ndaki kuş ve bitki türlerinin izlenmesi ve korunması için Bakanlığınızca bir izleme programı yürütülmekte midir?
- 13) Koruma çalışmaları kapsamında hangi bilimsel çalışmalar yapılmaktadır?
- 14) Bakanlığınızca, sazlık çevresindeki tarım alanlarında çevre dostu uygulamaların yaygınlaştırılması için bir proje yürütülmekte midir?
- 15) Altyapı çalışmalarında, sazlığın ekosistemine zarar vermeyecek çözümler geliştirilmesi adına hangi tedbirler alınmaktadır?
- 16) Nehil Sazlığı'nın kuş göç yolları üzerindeki rolü göz önüne alındığında, iklim değişikliği ve hava koşullarındaki değişimler bölgedeki biyolojik çeşitliliği nasıl etkilemektedir? Bakanlığınızca bu durumu engellemek adına bir strateji geliştirmekte midir?
- 17) Nehil Sazlığı'na verilen "Kesin Korunacak Hassas Alan" statüsü ile ilgili denetim ve kontrol çalışmaları yeterli düzeyde midir?
- 18) Bu alanın koruma statüsünün sağlıklı bir şekilde uygulanabilmesi için Bakanlığınız tarafından yapılan denetimler ne sıklıkla gerçekleştirilmektedir?
- 19) Nehil Sazlığı'nın korunmasına yönelik bir "acil eylem planı" oluşturulması ve bu planın yerel yönetim, sivil toplum kuruluşları ve yerel halkla birlikte uygulanmasına ilişkin ne tür çalışmalar yürütülmektedir?

CEVAP

Hakkâri Yüksekova Nehil Sazlıkları, 21.10.2019 tarihli ve 246303 sayılı Bakanlık Makam Oluru ile Doğal Sit – Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı ve 24.12.2019 tarihli ve 1881 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile Doğal Sit – Kesin Korunacak Hassas Alan olarak tescil edilmiştir.

Hakkari ili, Yüksekova ilçesi sınırları içerisinde yer alan Nehil Sazlıkları Doğal Sit Alanının 99.401.252,12 m² yüzölçümüne sahip kısmı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Makamınca 21.10.2019 tarihli ve 246303 sayılı Bakanlık Makam Oluru ile 16.11.2019 tarihli ve 30950 "Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı" olarak onaylanmıştır ve 27.768.861,85 m² yüzölçümüne sahip kısmı ise 24.12.2019 tarihli ve 1881 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile "Kesin Korunacak Hassas Alan" olarak tescil ve ilan edilmiştir. Bu tarihten beri koruma-kullanma dengesi gözetilerek alan korunmaktadır.

Alanın ekolojik özellikleri uzmanlarca hazırlanan Ekolojik temelli Bilimsel Araştırma Raporu ile ortaya koyulmuş olup alandaki faaliyetler meri mevzuat çerçevesinde sınırlandırılmıştır. Bu doğrultuda alandaki her türlü faaliyet ilgili Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonunca

değerlendirilerek sonuçlandırılmakta ve 2863 sayılı Kanun ile buna bağlı çıkarılan ilke kararları doğrultusunda değerlendirilmektedir.

Söz konusu bölgenin aynı zamanda Ulusal Öneme Haiz Sulak Alan olması hasebiyle biyolojik çeşitliliği koruyacak uzun vadeli stratejiler ve koruma alanlarında sürekli izleme ve bakım programlarının Bakanlığımız görüşleri alınmak suretiyle Tarım ve Orman Bakanlığınca (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü) hazırlanacak Yönetim Planı ile yürütülmesi gerekmektedir.

Söz konusu önergede yer alan diğer hususlarla ilgili olarak Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan bilgi alınmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.